

HATÁRŐR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETÓFI-UTCA 47. SZÁM, ahova a lap szellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

A vidéki közkönyvtárügy problémái.

Az általános népoktatás kötelezővé tételének természetes folyománya a szabadoktatás. Ez a népiskola padjain szerzett elemi ismeretek továbbfejlesztését és mélyítését célozza, s ekként a felsőbb oktatásban nem részesülő szélesebb néprétegek valódi kiművelődését igyekszik előmozdítani. Miként már az iskola padjain a tanító munkáját kiegészítik a magánolvasmányok, ugy a szabadtanítás is csak akkor lehet eredményes, ha munkásságában jól felszerelt közkönyvtárra támaszkodhatik. Sőt bátran mondhatjuk, hogy a könyvtár egymagában is a legfontosabb továbbképző intézmény, s e mellett jól megválogatott szépirodalmi anyagával a legnemesebb szórakozás kiadhatatlan forrása.

A könyvtárügy sikeres megoldása tehát elsősorú kérdés a nemzeti közművelődés szempontjából. Különösen égető most, amikor az új választójogi törvény az állampolgári jogokat jelentősen kiterjeszti. Épen azért jól megválasztotta a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa a pillanatot, a midőn széleskörű agitációt indít a közkönyvtárügy országos rendezése érdekében. Akciójának kiinduló pontjával Wlassics Gyula tanácselnök a Muzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége soproni

közgyűlésén, 1913-ban elhangzott elnöki megnyitó beszéde szolgált, melyet a Szövetség a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa útján az összes legalább is 4000 lakossal bíró községeknek s valamennyi törvényhatóságnak is megküldött, kérve, hogy a könyvtári kérdésnek e beszédben lefektetett irányelvek szerinti reformját, illetve megszervezését napirendre tűzzék.

Wlassics reform tervezete két fontos mozzanatot tartalmaz. Az egyik a 4000-nél népesebb községeket és városokat, a másik pedig a kisebb létszámú községeket és telepeket érdekli. A nagyobb helyeken Wlassics az állandó könyvtár további fentartásának híve. De nem a mai szegényes formában, amikor — dicséret a fájdalom nagyon is szórványos kivételeknek — a nagyobb községek és városok tulnyomó része eleget velt tenni kötelezettségének, ha az államtól vagy valamely kultúregyesülettől ajándékba kapott, esetleg néhány száz korona költséggel a maguk erején létesített könyvtárat valamiképp elhelyezni s kezelését, lehetőleg díjazás nélkül, egyik tisztviselőjének vagy a tanítónak a köteletségévé teszi. Sőt, az esetek tulnyomó többségében, nemcsak hogy a könyvtár további fejlesztéséről, hanem a rendelkezésükre bocsátott anyag jókarban tartásáról s felfrissítéséről sem gondoskodnak. Ekként az utnak indított, jól felszerelt, csinosan

bekötött könyvgyűjtemények néhány év alatt elrongyolt, sokszor undorítóan piszkos és boszantóan csonka könyvhalmazokká süllyednek, a melyek csaknem elfeledten tengetik nyomoruságos létüket a község ház vagy az iskola valamelyik zugában.

Milyen más volna az eredmény, ha a községek e kis könyvtárak alapítását nem végső célként, hanem csak kiinduló pontként tekintenek. Szerény alapnak, melyen évről-évre serényen tovább kell építeni, ha azt akarjuk, hogy méltóképp felelhessenek meg népművelő hivatásuknak. Az alapvetés és továbbfejlesztés természetesen megfelelő anyagi áldozattal jár. Állami támogatás s egyesek áldozatkészsége megkönnyítheti a községek dolgát, de nem veheti le teljesen vállalkról a terhet, még pedig többek közt már azért sem, mivel csak azt becsüljük meg igazán, ami nem úgy hull ajándékképp az ölünkbe, hanem saját fáradozásunk, áldozatkészségünk gyümölcse.

Ma még bizony, néhány nagy város igazán dicséretes kivételével, a községek közönye a népkönyvtárak fejlesztése érdekében valóban megdöbbenő. A Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa hatáskörébe tartozó könyvtárak közül 1912-ben 1004 tett jelentést, de ezen 1004 intézet sorából csupán 49, tehát nem egészen 5% részesült a községek pénzbeli segélyében. A községek

T á r c a.

Asszony a testamentumban.

— Irta: Verner Jenő. —

Az este az a hiób hir terjedt el a városban, hogy Füleki Tar Domokos huszárezredes, a társaság nobilis tagja meghalt. A hirt mindenfelé megható részvétellel beszéltek az emberek, mert a huszárezredes mindenütt jó szívről, humanusságáról és nagy intelligenciájáról ismerték.

Találkoztam aztán Solt Palival, a főhadnaggyal, a ki bejáratos volt a háznál, az meg a szokottnál vigabb volt.

— Igaz hát, hogy a vasember meghalt?

— Dehogyan is igaz. Készül, de nem tudom, mire megy vele. Előbb meg akar gyógyulni, aztán azt kívánja, hogy én vágjam agyon. Már a lovassági laktanyánál is intézkedett. Bandázs nélkül, a végkimerülésig fog menni a párbaj.

— De a lapok már hozzák a halálozási hirt. Az egyiknél már ki is van szedve az elparentálás.

— Még hasznát veheti. Mert meglehet, hogy Domokos ezredes csakugyan meghal.

— A párbajban?

— Lehet, hogy abban!

— Sőt az a valószínűbb!

— Nem értem.

— Furcsa.

— Az.

— Bővebb magyarázatokat nem kaphatok? — Ilyen szárazon az nem megy. Gyere be egy teára, vagy kettőre, öt-husz pezsgőre.

És én bemegyek a snájdig katonával a mulatóba, mert jól tudom, hogy a magyar ember bor mellett tudja magát legjobban kibeszélni.

Leültünk. A főhadnagy rendelt. Meglepett az a szörnyű rendelvény, noha és már jól ismerem a bélelt tárcáját. Mindég kivakkan onnan egy pár százast, de ma meg tulságosan kiduzasztotta az a sok kéthasú bankó. Utóbb anynyi italt rendelt, hogy a megyei vicinális lokomotívja szuszogott volna alatta.

— Tehát az ezredes még él?

— Tehát él.

— Ne kívánd drága vitézem, hogy harapófogóval huzzam belőled a szót, igyál és beszélj! Érdekel a dolog.

Felhajtott aztán két teát egymásután és a milyen teli fűddel csak tudta fujni a füstöt, ugy szivta a cigarettáját.

Jól van no! Kezdjük. Tar Domokos ezredes meglehetősen krudélis ember. Nem respektál az sezscentit, se pénzt, se főhadnagyot.

De a mellett volt gondja rá, hogy olyan aranyzóke asszonyt vegyen feleségül, aki elveszi az ember esztét. Lehet, hogy az enyémet is.

— Ismered az asszonyt, ugy-e?

— Oh igen. Remek asszony az igaz. Fia-tal is.

— Persze-persze, elég fiatal. Aztán micsoda asszony!

Sóhajtott rá egy nagyot, rá egy nagyot, újra leöntött két teát.

— Micsoda asszony! olyan karja van, mint a bársony. Az ibolya szeme pedig a szívemig hat. Ha én is tudnám a verseket ontani, mint a gimnazista, szorgalmasabb munkatársra dehogyan is volna a helyi — Hirkürtnek.

Oh meghatóbb a te tisztí bojtod, pajti. A gimnazistának a szekundái minden illuziót elrontanak, míg a te bogár szemed, a bajusszod is imponál. Az aranyzinóros mentédről meg szó se essék.

— Üm. Ne dicsérd fel ilyen laikus észrevételekkel a huszártisztet, mert amugy se értenék meg, mikor én az urat, a szerelmezt adom. A kis tanya melyet Wexel, a jószívű zsidó bérel, már majd hogy a szép asszonyra ment. De emellett micsoda térden csuszást, micsoda viharos jeleneteket miveltem, az már igazán beváltak olyan kisebbszerű canossai utnak.

e hideg közönyét fel kell tehát rázni, s nálunk is közkeletűvé kell tenni azt a nézetet, hogy a községi könyvtár ügye nem fényűzési kiadás, de a közoktatás-ügy szerves követelményeinek kielégítésére a nemzeti nevelésnek oly nélkülözhetetlen feltétele, hogy az iskolával egyenrangú tényező. Tudjuk, hogy a községek háztartása sok teherrel jár. És ha remélhető is az, hogy az állam folyton könyvit is a községek teherviselésén: azért arra kell törekednünk, hogy oly módozatot találjunk, mely a legredukáltabb módon terhelné a községeket és mégis ennek az összegnek az értékét a legteljesebben, a legéletképesebben tudná kihasználni.

Arra, hogy minden község életképes, önálló, folyton fejleszthető könyvtárt létesítsen, nem gondolhatunk. Szakemberek alapos adatokra épített számítása alapján egy életképes önálló könyvtár létesítése legalább 3000 k. tőkebefektetés és legalább 1000 k. évi kiadást jelent. Ekkora áldozatot csakis ott érdemes hozni, a hol a könyvtárt kellőképpen ki is lehet használni. Községeink tulajdoni részében azonban már a lélekszám csekélyisége és a népmozgalom lassúsága miatt sem lehet a kisebb községek könyvtárügyének ily megoldására gondolni. A célravezető módozatot igen szerencsésen jelölte meg Wlassics Gyula, amikor felvetette a megyei és járási könyvtár gondolatát. A megyei székhelyén vagy nagyobb járási székhelyein ott volna a nagyobb közkönyvtár, mely az egyes kis falusi könyvtárakat szünet nélkül ellátná új kiadványokkal. A központi könyvtárak vezetősége az érdekkörében tartozó könyvtári helyekről évről-évre befizetendő összegeknek szereznie be a könyveket, s kellő számú csoportokba osztva körözné a könyvtárak között. A könyvcsoportok a megállapodások szerinti időközökben kerülnének vissza a központba, s cseréltetnének fel újabb sorozatokkal. Ekként a kis községeknek manapság alig gya-

SALVATOR kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és légzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Előírtó ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban. SCHULTES ÁGOST Szinyo-Lipócsi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

rapodó s épen ezért rohamosan visszafejlődő könyvtáraiban folytonos élet lüktetne s egyre változó sorozataival állandóan ébrentartaná a lakosság érdeklődését. Ez a módszer lehetővé tenné azt is, hogy a könyvek beszerzésére fordított összeg értéke teljesen kihasználtatnék, s nem válnék időnek előtte holt tőkévé. Erre érdemes a községnek igazán azt a csekély pénzbeli áldozatot meghozni — mert lakossága folytonos művelődési tényezőt nyer a kis könyvtárában, melynek hatása csak a község szellemi és gazdasági erejének gyarapodását jelenti.

A megyei illetve járási könyvtár szerepére esetleg a megye vagy járás székhelyén működő városi közkönyvtár vállalkozhatnék, ami a kezelési költségek terén járna némi megtakarítással. De kezükbe vehetnék az ügyet a megyei közművelődési egyesületek is, amelyeknek ez intézmény életbeléptetésével kiváltkép hálás működési tér kínálkozna, mivel eddig nem is álmódott mértékben fokozhatnák a nemzeti közművelődést, melynek leghatalmasabb eszköze a könyv.

H I R E K.

Húsz éves találkozó. A helybeli magy. kir. kath. főgymnázium 1894-ben érettségét tett tanuló május 30. és 31-én a pünkösdi ünnepeken húsz éves találkozóra jönnek össze. A találkozó között vannak városunkból Payerle Nándor főkapitány, dr. Königstädter Ottó ügyvéd és dr. Korény-Schek Vilmos törvényszéki bíró.

Mert nem ismered az asszonyt! Amig így, mint barát, éppen ötven ezresbe kerül, hát mint feleség? . . . Aztán már idősecske is. Nem kell nékem olyan asszony, aki legénykoromban is . . . Tudod!

— Sötéten itélsz! így itélni, ilyen aranyos, de meg ilyen nagytekintélyű asszonyról, nem szabad, még ha annyit ittunk is, mint most.

— Ha-ha-ha! Az ezredesnérl?

— És miért szereted hát azt az asszonyt úgy hogy éjjeleket nem aludtál, annyit buslakodtál utána!

Nem szólt rá a főhadnagy, de sarkantyújához vert egy pezsgős poharat és láttam rajta, hogy az asszonyt szereti, nagyon szereti.

Amidőn az ezredes halálos ágyán megírta végrendeletét, a borosfejű főhadnagynak nagyon eljárhatott a szája, mert az ezredes erősen megtámadta az asszonyt.

— Hogyan, a főhadnagy Önt megveti, Önnek nincs mint számítania reá; dehogyan is kívánja feleségének! Nem halok még meg asszonyom! Nem tudnék meghalni nyugodtan. Kire hagyjam hát magát?

A jó asszonyom csak habozott, feleletet nem tudott adni. Könnyelműnek tarthatta a főhadnagyt, de ilyen léhának soha!

Halálozás. Kamenicai Macsvanszky Pál nyug. kir. törvényszéki elnök, városunk egyidőbeni volt polgármestere és jelenleg is törvényhatósági bizottsági tagja e hó 21-én életének 92-ik évében meghalt; temetése e hó 23-án — szombaton — délután ment a közönség nagy részvétele mellett végbe. Az elhunytat kiterjedt előkelő rokonság, közöttük fia kameniczai Macsvanszky József miniszteri tanácsos, országos pénzügyi igazgató, a Lipótrend lovagja és veje Ljustnia János cs. és kir. tábornok gyászolják.

Magyarország cüllövő bajnoksága. A pest-szentlőrinci lövőházban vasárnap zajlott le Magyarország hadi cüllövő-bajnoksága a Magyar Jogász Sport Egyesület rendezésében, amelyben a versenyzők hatos csoportokba sorolva mérköztek. A tervelő helyzetben való lövésben harmadik lett Jelenfy Zoltán ujvidéki honvédfőhadnagy tiz találással 66 körrel, aki a rendező egyesület bronz plakettjét nyerte.

A „Szokol“ szerb torna-egylet folyó évi május hó 31. napján, azaz pünkösdi első napján d. u. 4 és fél óraker a Trandafil árvaház udvarán III. nyilvános torna versenyt tartja, melynek műsora a következő: 1. Szabadgyakorlatok. 2. Gerelygyakorlatok. 3. Szabadgyakorlatok pörgetyűvel. 4. Szergyakorlatok. 5. Szabadgyakorlatok botokkal. 6. Gyakorlatok a korlátan. 7. Szabadgyakorlatok. 8. Szabadgyakorlatok zászlóval. (Hölgyecsapat). A torna verseny után a „Szokol“ helyiségeiben táncmulatság, melynek kezdete este 9 óraker. Kedvezőtlen időjárás esetén a tornaverseny és táncmulatság június hó 14-én lesz megtartva.

Az ujvidéki all. polg. leányiskola igazgatósága tudatja az érdekelt közönséggel, hogy az idei pünkösdi ünnepén az Aldunára viszi növendékeit tanulmányi kirán-

— Asszonyom! Feleljen tehát!

— Felelek. Maradjon csak így, éppen a végrendelet.

— Azt akarja mondani, haljak meg nyugodtan. Beszéljen hát asszonyom!

— Hátha tudni akarja: igenis azt!

Merészen szívtelenül mondta ki az asszony, mint amilyen kiméletlen volt a haldokló támadása.

Az öreg ezredes félt most már a haláltól. De az asztma, ha ma halálra is ijesztő, holnap újra reményt ad az élethez. Mindjárt másnap megcáfolták a halála hírét. Sőt egy hét múlva nagy örömmel ujságolta az egyik ujság, hogy az ezredes már annyira jobban van, hogy Solt Pál huszárfőhadnagyal kardpájbját viv a lovasági laktanyában . . .

Nem halt meg az ezredes, én is sietek kijelenteni. Se a párbajban, sem a szerelmében. Sőt annyira jobban van, hogy a végrendeletet is széjjel tépte, mert egészsége helyreálltával, az öröklési jog újra ő reá szállott vissza.

Előnyös ez reá mindenképpen, de a főhadnagynak is, mert ő most újra — házibarát . . .

Persze, a tiszturak között sok a tehetséges ember.

— És-és?

— És végre! Az asszony hajladozott, amint Dankó muzsikálta nótában. Én felém is hajladozott, mosolygott egy . . . Tudod ismered a nótát . . .

— Bár ne hajladozott?

— Bár! Mert tudod, most kezdődik az eset igaztobb része. Most kell meghalnia Füleki Tar Domokosnak.

— Szerelemből?

— Én is úgy vélem!

— Mert igaz, hogy régi asztmája most már egész a nyugdíjazásig vitte, sőt a halálig is. Mert úgy akarta, hogy végrendeletet. És ahogy felosztotta a vagyont, volt benne egy kis humanizmus is.

— Igen-igen. Azt mondta, hogy az asszonyt én reám hagyja, vagy hogy kiméletesen legyen mondva: azt hagyja meg szigoruan, bizonyos apai intelmmel: fiam, légy hü gondozója ez asszonynak.

— Később — sugta egy rohama után — el is veheted. Legyen a tiéd, én ugyanis meghalok. Legyen a te feleséged.

— Bravó!

— Dehogyan! Malór ez, nem bravó.

— Hogy-hogy?

dulásra. Az utiterv a következő: Vasuton: Belgrád, hajón Orsovára, vasuton és kocsin Herkulesfürdőre onnan vissza Orsovára. Hajón Adakalé, Orsova-Ujvidék. Az utazás 6 napra terjed, összköltsége 60 korona, 2 kor. előleges levelezés és sürgönyváltásra. A utazó társaság vezetői: N. Nemesányi Adél igazgató, Bakonyiné és Hele Edit tanárok. Vendégek is csatlakozhatnak a társasághoz, a kik az úti menetjegyeket kivéve minden egyéb kedvezményben részesülnek.

Tanulmányi kirándulás. Az áll. polg. fiú iskola növendékei 4 tanár kíséretében e hét folyamán (28-án) tanulmányi kirándulásra indulnak. A kirándulás 8 napig fog tartani, ez idő alatt a tanulók, Zágráb, Fiume, Abbazia, Spalató, Ragusa, Mostár, Sarajevó és Bród városok nevezetességeit fogják megnézni és így gazdag, ki nem törölhető tapasztalatokkal tökéletesítik ismeretkörüket. Az intézet 23 szegény tanulót részben egész, részben fél segélylyel küld a kirándulásra. Hogy ez lehetséges volt, az csak Ujvidék város közönsége áldozatkészségének köszönhető, amennyiben többen járultak hozzá a kirándulás költségeihez. Adományoztak: Közp. Hitelintézet 50 korona, Stefanovits L. és Fia, Miroszavlevity Testv. 37—37 k., Pesti Magy. Ker. Bank Ujvidéki Fiókja, I. Ujvidéki Magy. Előlegezési Egylet, N. N., Beocsini Cementgyár 20—20 k., Szűcs Ferenc, F. F. Brüll, Dietzgen Imre Fiai, Wagner Testvérek, Brunner E., Sevicz Mitrofan 10—10 k., Frigyes Béla, Menrath L. és Fia, Dr. Slezák Lajos, Grossinger János, Königsstädtler Testvérek, Dr. Lustig Nándor, Urbán I., N. N., Ujvidéki Népbank 5—5 k., Pekló Béla, Dr. Grossmann, Ábrahám I., Dr. Gaál Ödön 4—4 k., Findeisen Gusztáv, Ujvidéki Villamos Részvénytársaság, Kojov O. J. 3—3 k., Gross és Krausz, Kolárszky, Vig és Katona, Lichtschein M., Bader M., Kassowitz Zsigmond, Brüll E., Grosz és Lázity, Dr. Kassowitz, Kertész M., Handler és Kriszhaber, Strasser, Jelenik V., Klein és Popper, Kohn Gy. J., Fischer S., Dr. Prodanovity, Reich és Lebherz, Olvashatatlan, Steiner Gyula 2—2 k., N. N., Olvashatatlan, Dr. Wagner Vilmos, Störtz M., Löwenberg L., N. N., Roth M. és Fia, Reich J., Olvashatatlan, Lostorfer R., N. N., Olvashatatlan, Kapamacsija 1—1 k., N. N. 60 fillér, N. N. 40 fillér. Amidőn nyilvánosan nyugtázzuk a szives adományokat, egyben köszönetet mondunk az adakozóknak a segélyezett tanulók nevében. Krompászkly igazgató.

Az U.T.K. Szegeden. Május 21-én mérkőzött az U.T.K. a Szegedi Testgyakorlók Köre jőnevű csapatával, mely mérkőzés 1:1 arányban eldöntetlenül végződött. Az eredmény nagyrabecsülendő, mert az U.T.K. 3 tartalékkal vette fel a küzdelmet, továbbá azért is, mert a Szegedi T.K. a legutóbbi időben igen szép eredményeket ért el, többek között a Bácska Sz.A.C.-ot 4:1 arányban legyőzte. E hó 24-én vasárnap a Szabadkai Sport Egylet ellenfele lesz az U.T.K. Ujvidéken.

NESTLÉ FÉLE
régbevált **GYERMEKLISZT**

Próbadobozokat, valamint orvosi rőpiratot a gyermeknevelésről díjtalanul küld a **HENR NESTLÉ** cég, WIEN, I., Biberstrasse 194 P.

Nyugdíjazás. A m. kir. pénzügyminiszter Jorgovits Döme pénzügyi tanácsost, a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség főnökét, 40 évi szolgálat után, saját kérelmére nyugalomba helyezte. Jorgovits Döme nemrég ülte meg szolgálatának 40 éves fordulóját mely alkalommal tisztársai bensőségteljes ünneplésben részesítették.

Trachomajárvány a Bácskában. Hivatalos megállapítás szerint Bácsbodrog vármegyének huszonnyolc községében nagymérvű trachomajárvány lépett fel. A járvány különösen a szerb lakosság körében terjed. A vármegye a belügyminiszteriumtól három állami trachoma orvos kiküldését kérte. A trachomajárvány főfészke Óbecsén és Szenttamáson van.

Szarvasmarha díjazás. A Bácsbodrog vármegyei gazdasági egyesület Ujsóvén sikerült szarvasmarha díjazást rendezett. Be volt mutatva: 33 tehén, 42 üsző, 23 bika. Összesen 98 darab tenyészálat. A bírálóbizottság a díjakat következőképpen adta: Tehenek után: I. díj Altheim Frigyes Ókér 50 K. II. díj Novakov Józsa Ókér 30 K. II. b. díj Tausz Keresztély Ósóvé 30 K. III. díj Brücker István Ósóvé 25 K. IV. díj Altheim Fülöp Ókér 15 K. Üszők után: II. a díj Schneider József Ókér 50 K. II. b. díj Szeil Fülöp Ósóvé 50 K. III. a. díj Ott János Ókér 35 K. III. b. díj Krieger József Ósóvé 35 K. IV. a. Haller Péter Ujsóvé 20 K. IV. b. díj Czivich János Ósóvé 20 K. IV. c. díj Altheim Fülöp Ókér 20 K. IV. d. díj Altheim Frigyes Ókér 20 K. IV. e. díj Bolcz János Ujsóvé 20 K. IV. f. díj Tausz Jakab Ósóvé 20 K. V. a. Krieger Frigyes Ujsóvé 10 K. V. b. Czivich Fülöp Ujsóvé 10 K. V. c. díj Ditrich Fülöp Ókér 10 K. V. d. díj Tausz Keresztély Ósóvé 10 K. V. e. Bocz Jakab Ókér 10 K. V. f. díj Ott János Ókér 10 K. Összesen 350 K. Tenyész bikák után Brücker Keresztély Ujsóvé egyesületi ezüst oklevelet nyert. Délben a gazdakörben 80 teritékes társaság volt, amelyen a községi és a szomszédos községekbeli intelligencia szép számmal volt.

Hamis papirpénzek a vármegyében. Az utóbbi időben Baján és környékén meglehetősen mennyiségű hamispénz került forgalomba. Nagyrészt idegen helyekről származott be e hamis papirpénzek tömege. Figyelmes szemlélésre azonnal szembetűnik, hogy azok a papirpénzek hamisak, fotografálás útján készültek. A papír alaptónusa sötétebb a rendesnél, a bankon levő figurák is sötétebbek, máskülönbben a hamispénzek kitéző másolatai az osztrák-magyar bank bankjegyeinek. A közönség fokozott óvatossága szükséges a papirpénzek átvételekor. Egyes hírek szerint Erdélyből kerültek elő ezek a hamisítványok, azonban mostanáig nem sikerült egyetlen egy gyanús embert sem elfogni, aki a pénz forgalombahozatalánál részes volt.

Uj vasut a Bácskában. A képviselőház egy új bácskai helyiérdekű vasutat engedélyezett. A 20 kilométer hosszúságú rendszeres nyomtávú vasut Szond állomástól a szabadka—gombos—palánkai helyiérdekű vasut Hódságkálvária állomásig fog vezetni. A képviselőházi előadó szerint az új vasut a baja—bezdán—zombor—apatin—szondi helyiérdekű vasut folytatásaként létesítenék és hivatva van arra, hogy Bácsmegeye igen termékeny és gazdasági fejlődésre mindenképpen alkalmas vidékének nagyobb fejlődését elősegítse. A 20 kilométeres vasut költségei 2 millió 432.000 koronában irányoztattak elő.

Magyar árumintakiállítások a Keleten. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter rendelete folytán a m. kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatósága a magyarországi ipartermékeknek a Kelet piacain való megismeretése céljából egyidőben, folyó évi szeptember és október hónapokban két vándorutat fog megtenni áruminta raktárával. Az egyik vándorut Anatoliában fog rendezetni és a következő piacokon tart állomásokat: Eski Sehir, Angora, Konia, Adana, Alepp. A másik vándorut állomásai: Jaffa, Jeruzsalem, Kaiffa, Beirut. Ez a vándorut tehát Palesztinát és Szíriát fogja átszelni. Az intézet vándorutján bemutathatók minden magyarországi cég ipari termékeinek mintái. A köruton való részvétel úgy történik, hogy a cégek megkapják a kereskedelmi múzeum által készített egységes 72×144 cm. nagyságú árumintatáblákat, mely-mintakollekciójukat felszerelik. Amely cég mindkét vándoruton részt kíván venni, két ilyen táblát tartozik felszerelni. A jelentkezések legkésőbb június 15-ig, a felszerelt táblák pedig július 15-ig küldendők be a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatóságához. (Budapest, V. Akadémia u. 3). A gyakorlati cél érdekében a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatóságához 5 példányban beküldendő a bemutatott áruk árjegyzéke, a fizetés feltételeire vonatkozó értesítéssel együtt. A szállítás kataloguskészítés, kiállítás költségeit teljesen az intézet igazgatósága viseli. A cégeket csak a gyártelepről Budapestig való szállítás költségei terhelik. A vándorutaként az egész uton az intézet egy-egy tisztviselője kíséri, aki az egyes piacokon a kiállítást berendezi, a felvilágosítókat megadja és a török, arab, francia és német nyelvű katalogust az érdeklődők között kiosztja; minden egyes piacon e központi tisztviselőket a kereskedelmi múzeumnak ott megtelepedett levelezője támogatja, aki a jövőre is elvállalja a vándoruton résztvevő cégek képviselőit. E levelezők, akik mind megtelepedett kereskedők, a következők: Eski Sehirben és Angorában Krausz Géza, Koniában Neumann Gyula, Adanában Jakobovits és Barta, Aleppóban Jordán Aladár, Damaszkusban és Beirutban Molnár Sándor, Jaffában, Kaiffában és Jeruzsalemében Grosz Vilmos. Az intézet az összes vállalatokat legnagyobb készséggel támogatja kivitel-törekvéseikben, de kéri hogy csak az esetben jelentkezzenek, ha tényleg meg van a szándékuk, hogy exportáljanak és ha az illető piacok igényeiről tájékozva vannak. Megjegyezzük, hogy az intézet migriratta Anatólia Szíria és Palesztina gazdasági monográfiáit, amelyeket tájékoztatásul szívesen megküld azoknak a cégeknek, amelyek ez iránt hozzáférnek. Bővebb felvilágosításokat nyújt akár a m. kir. kereskedelmi múzeum igazgatósága, akár a szegedi kereskedelmi és iparkamara.

Rohitsi

Tempel

Styria

Donati

forrás. Szénasavdús, diétetikus, üdítő asztali ital. — Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Legteltettebb gyógyforrás. — Indikálva: idült gyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lépdegénél, májbajoknál, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknél, a légutak hurutos bántalmainál.

A maga nemében a leggazdagabb tartalmú gyógyforrás legértelmebb hatással. Főképpen indikálva: idült bélmurtnál, obstitipatióknál, epekövel, elhízási hajlamnál, csúsznál és cukorbetegségnél.

Legdusabb, természetes magnézium-glaubersós források.

Főraktár Magyarország részére:
Hoffmann József, Budapest V., Báthory-utca 2.

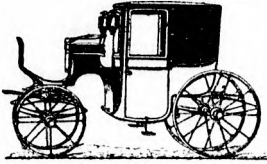
Felelős szerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Laptulajdonos az ujvidéki függetlenségi és 48-as part.

Eladó ház.

A Petőfi-utcában egy nagy úri ház, nagy kerttel eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

Telefon 134.

Artegyzék ingyen és bérmentve.

Első délmagyarországi kocsigyár.
Reich Mátyás és Lebherz Károly
UJVIDÉK, (Limán)

Luxus-hintók, üzleti és gazdasági kocsik, mentő- és halottas kocsik, omnibuszok és luxus-szánkok, a legegyszerűbbtől a legfinomabb ki-
:: vitelig, állandóan készletben. ::

A helybeli Brüll F. F.-féle kendergyár körülbelül harmincz **TANONC**

részére a kézi kendergerebenezés elsajátítására fizetési állásokat szervez, miért is felhívja a pályázni szándékozókat hogy eziránt a gyár vezetőségénél jelentkezzenek.

Kiadó lakás.

A Kamenici-utca 11. számú házban egy 3 szobából és az összes mellékhelyiségekaól álló utcai lakás villanyvilágítás bevezetéssel augusztus elsejére kiadó. — Bővebb felvilágosítást ad a háztulajdonos **PAUL KERESZTÉLY.**

Élesztős tésztát nem adok gyermekeimnek, mert a férjem gyermekorvos és határozott ellen-sége a nehezen emészthető tésztáknak. Minthogy pedig kell, hogy a gyermekek kapjanak tésztát, Dr. Oetker sütőporával sütök nekik tortát, felfújtat és kalácsot. Estebédre adok nekik puddingot tejből és tojásból Dr. Oetker kitűnő puddingporával, vagy jóízű krémeket Dr. Oetker-Dibona-kréme-porával és változatosság kedvéért néha Dr. Oetket vörös pempőjéből igen jól üdítő utóélt adok nekik. Csupa ételek, amelyek jóízűek, táplálók és last not least: olcsók.

SZLIÁCS ACÉLFÜRDŐ

FELSŐ-MAGYAROSZÁG

Egyedül ismert szénsavdus vasforrás. Legtöbb vasat tartalmazó ivóforrás helyszo használatra. Id-ny május 15-től szeptember 30-ig. Felülmulhatatlan vérszegénység, sápkór, női bajok, hátgerinc- és idegbajok, benulás ellen. átszenvedett betegség és erős munkásság után. Mint fürdőorvos Dr. Nadosy István igazgató-főorvos működik. Utazás Bécsből 9 óra, északról Oderbergen át 5 óra, délről Budapestén át szintén 5 óra. Szliácsra vonatkozó falragaszok minden nagyobb vasuti állomáson ki vannak függesztve. Kimerítő felvilágosítást és prospektust, utazás valamint lakás-árkedvezményről az elő- és utóidényben stb. ad a:

Fürdőigazgatóság, Szliácscon (Zólyom m.)

9494. sz. 1914.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Pünkösdi

országos vásár

folyó évi május hó 28-ától bezárólag június hó 1-éig fog megtartatni. **Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra** május hó 28-ától, csütörtök reggeli 5 órától kezdve **meg van engedve.**

Temesvárrott, 1914 évi április hó 6-án.

A városi főkapitányságtól:

BEE FERENC, főkapitány.

Hirdessünk

a **HATÁRÓR**-ben.

STEFANOVITS

Kávé!

HIRDETÉSEK

felvétetnek és olcsón számíttatnak

A **HATÁRÓR**
kiadóhivatalában.